

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2026-02-12
Besvaras senast
2026-02-18 kl. 12.00

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:499 God ordning i svenska fullmäktigeförsamlingar

De senaste årens och den senaste tidens polariserade politiska debatt utspelar sig till stor del i landets fullmäktigeförsamlingar. Det finns många exempel på hur fullmäktigeledamöter väljer att frångå politiska beslut och överenskommelser om debattregler och snarast tycks ha som strategi att inte hålla en god ton i debatten. Det finns exempel på hur debatter i fullmäktigeförsamlingar sker i ett så hästkt tonläge, med okvädningsord och personangrepp, och så hotfullt att det begränsar eller helt tystar andra ledamöter. (Se exempelvis Nerikes Allehandas enkätundersökning som visar att ledamöter av kommunfullmäktige i Örebro inte vågar gå upp i talarstolen och överväger att sluta med politiken: <https://www.na.se/orebro/hatet-inifran-mot-orebros-politiker/> 2025-12-10.)

I svensk lagstiftning är yttrandefriheten starkt skyddad i grundlagarna och bör så vara. Men när yttrandefriheten återkommande missbrukas i fullmäktigeförsamlingar försvåras det demokratiska beslutsfattandet, vilket på sikt undergräver demokratin. Det är därtill ett arbetsmiljöproblem för de tjänstemän som har till uppgift att bistå i det demokratiska beslutsfattandet.

Det juridiska ramverket för den politiska debatten ser olika ut för olika demokratiska församlingar. För riksdagens arbete och för den debatt som förs i riksdagens kammare finns tydlig lagstiftning genom riksdagsordningen, som innehåller en paragraf om begränsningar av yttranderätten. Paragrafen säger att den som har ordet ska begränsa sitt anförande till det ämne som behandlas, inte får uttala sig nedlåtande om någon annan eller använda personligen förolämpande uttryck och inte i övrigt bete sig på ett sätt som strider mot god ordning. Vidare säger paragrafen att talmannen får ta ordet från den som bryter mot bestämmelsen.

Kommunallagens bestämmelser för debatter i region- och kommunfullmäktige säger att ordföranden leder fullmäktiges sammanträden och ansvarar för ordningen vid sammanträdena. Vidare sägs att ordföranden får visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Men kommunallagen, till skillnad från riksdagsordningen, innehåller inget om begränsningar för yttranderätten. Ordföranden kan inte ta ordet från den som exempelvis hånar eller hotar en annan ledamot såvida det inte samtidigt utgör en ordningsstörning.

Sveriges kommuner och regioner rekommenderar att partierna genom sina gruppledare kommer överens om vad som bör vara god ordning i fullmäktigedebatten. Sådana överenskommelser är dock inte juridiskt bindande och i praktiken helt otjänliga när ledamöter väljer att frångå debattreglerna.

Min fråga till justitieminister Gunnar Strömmer är följande:

Har ministern och regeringen för avsikt att se över lagstiftningen i syfte att tydliggöra att det demokratiska beslutsfattandet förutsätter att den som har ordet i en fullmäktigeförsamling också uppträder på ett sätt som följer god ordning?

.....

Karin Sundin (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch